

19.09.2023

Група 36

Геометрія

Урок 2-3

Тема: Розв'язування задач з теми: «Об'єм призми та паралелепіпеда». Об'єм піраміди

Мета:

- Повторити теоретичний матеріал; узагальнити, систематизувати та поглибити знання учнів із теми; застосувати знання з фізики під час розв'язування прикладних задач; формувати уяву про процеси у природі;
- розвивати в учнів пізнавальний інтерес, уміння використовувати набуті знання, навички й уміння в нових ситуаціях; підвищити інтерес до вивчення фізики та астрономії; розвивати абстрактне та логічне мислення;
- виховувати у учнів повагу та зацікавленість до вивчення фізики та астрономії, старанність у навчанні; сприяти розширенню кругозору учнів.

Матеріали до уроку:

Задача 1. Сторони основи прямокутного паралелепіпеда дорівнюють 2 см і 8 см, а діагональ більшої за площею бічної грані дорівнює 10 см. Знайти об'єм паралелепіпеда.

Розв'язання.

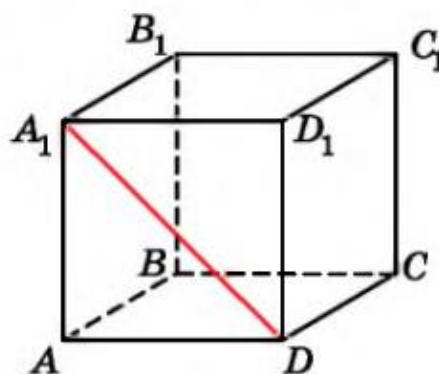
1) Нехай $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ – прямокутний паралелепіпед, $AB = 2$ см, $AD = 8$ см, $A_1 D = 10$ см (мал. 8.2).

2) У $\triangle AA_1 D$ ($\angle A = 90^\circ$):

$$AA_1 = \sqrt{A_1 D^2 - AD^2} = \sqrt{10^2 - 8^2} = 6 \text{ (см)}.$$

3) Маємо $V = AB \cdot AD \cdot AA_1 = 2 \cdot 8 \cdot 6 = 96 \text{ (см}^3\text{)}$.

Відповідь. 96 см³.

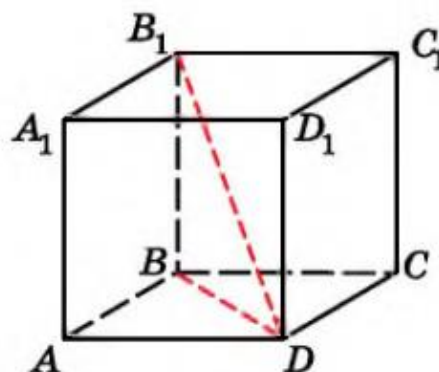

Мал. 8.2

Задача 2. Основою прямокутного паралелепіпеда є квадрат з діагоналлю 6 см. Знайти об'єм паралелепіпеда, якщо його діагональ нахилена до площини основи під кутом 60°.

Розв'язання.

1) Нехай $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ – прямокутний паралелепіпед, у якого основа $ABCD$ – квадрат, $BD = 6$ см, $\angle B_1 D B = 60^\circ$ (мал. 8.3).

Мал. 8.3

2) Площа основи $S = \frac{1}{2} \cdot 6^2 = 18 \text{ (см}^2\text{)}$.

3) У $\triangle BB_1D$ ($\angle B = 90^\circ$):

$$BB_1 = BD \operatorname{tg} \angle B_1DB = 6 \operatorname{tg} 60^\circ = 6\sqrt{3} \text{ (см)}, h = 6\sqrt{3} \text{ см.}$$

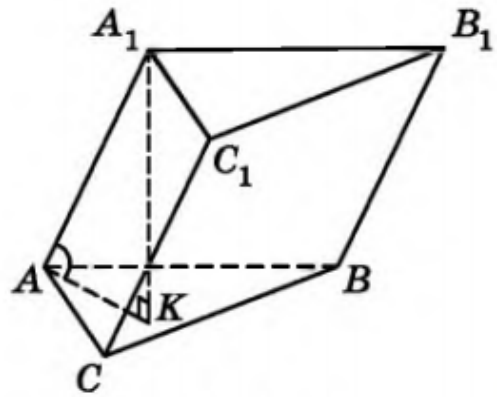
4) Тоді об'єм паралелепіпеда:

$$V = Sh = 18 \cdot 6\sqrt{3} = 108\sqrt{3} \text{ (см}^3\text{)}.$$

Відповідь. $108\sqrt{3} \text{ см}^3$.

Задача 3. Основою похилої призми є правильний трикутник зі стороною 4 см. Бічне ребро призми дорівнює 6 см і нахилене до площини основи під кутом 30° . Знайти об'єм призми.

Розв'язання. 1) Нехай $ABCA_1B_1C_1$ – задана в умові призма, $\triangle ABC$ – правильний, $AB = 4$ см, $AA_1 = 6$ см, $A_1K = h$ – висота призми, $\angle A_1AK$ – кут нахилу бічного ребра до площини основи, $\angle A_1AK = 30^\circ$ (мал. 8.7).

Мал. 8.7

2) Площа основи $S = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$, де $a = AB$ – сторона основи. Маємо

$$S = \frac{4^2\sqrt{3}}{4} = 4\sqrt{3} \text{ (см}^2\text{)}.$$

3) У $\triangle AA_1K$ ($\angle K = 90^\circ$): $h = A_1K = \frac{AA_1}{2} = \frac{6}{2} = 3$ (см) (за властивістю катета, що лежить проти кута 30°).

4) Маємо $V = Sh = 4\sqrt{3} \cdot 3 = 12\sqrt{3} \text{ (см}^3\text{)}$.

Відповідь. $12\sqrt{3} \text{ см}^3$.

Задача 4. Основою прямого паралелепіпеда є ромб зі стороною 8 см і гострим кутом 60° . Менша діагональ паралелепіпеда дорівнює більшій діагоналі ромба. Знайти об'єм паралелепіпеда.

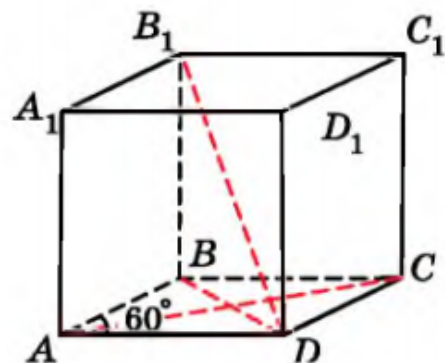
Розв'язання.

1) Нехай $ABCA_1B_1C_1D_1$ – заданий в умові паралелепіпед, $ABCD$ – ромб, $AB = 8$ см, $\angle BAD = 60^\circ$ (мал. 8.8).

2) Площа основи:

$$S = AB^2 \sin \angle BAD = 8^2 \sin 60^\circ = 64 \times \frac{\sqrt{3}}{2} = 32\sqrt{3} \text{ (см}^2\text{)}.$$

3) $\triangle ABD$ – рівносторонній, $BD = AB = 8$ см.

Мал. 8.8

4) У $\triangle ABC$: $\angle ABC = 120^\circ$. За теоремою косинусів:

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2 \cdot AB \cdot BC \cdot \cos \angle ABC;$$

$$AC = \sqrt{8^2 + 8^2 - 2 \cdot 8^2 \cdot \cos 120^\circ} = 8\sqrt{3} \text{ (см)}.$$

5) Оскільки $BD < AC$, то B_1D – менша діагональ паралелепіпеда, $B_1D = AC = 8\sqrt{3}$ см.

6) У $\triangle BB_1D$ ($\angle B = 90^\circ$):

$$BB_1 = \sqrt{B_1D^2 - BD^2} = \sqrt{(8\sqrt{3})^2 - 8^2} = 8\sqrt{2} \text{ (см)}.$$

7) Тоді об'єм $V = 32\sqrt{3} \cdot 8\sqrt{2} = 256\sqrt{6}$ (см³).

Відповідь. $256\sqrt{6}$ см³.

Домашнє завдання: розв'язати задачі (у зошиті):

- 1) Сторони основи прямокутного паралелепіпеда дорівнюють 4 см і 16 см, а діагональ більшої за площею бічної грані дорівнює 40 см. Знайдіть об'єм паралелепіпеда.
- 2) Виміри прямокутного паралелепіпеда дорівнюють 2 см, 3 см і 4,5 см. Знайдіть ребро куба, об'єм якого дорівнює об'єму даного паралелепіпеда.

Зворотній зв'язок:

E-mail t.anastasia.igorivna@gmail.com